

Porteføljestyret for muliggjørende teknologier

Godkjent referat

Møte 2/2021

Dato	22. april 2021 kl. 09.00 – 12.00
Sted	Forskningsrådet, digitalt møte (Teams)

Til stede: Geir Øien (leder)
Heidi Austlid
Nuria Espallargas
Ellen-Marie Forsberg
Marianne Fyhn
Rita Glenne
Lars Holden
Stephen McAdam
Eivind Valen

Forfall: Shahzad Rana
Karoline Schjetne

Observatører: Finn-Hugo Markussen, KD; Espen Kristoffersen, KMD; Thomas Malla, NFD; May-Kristin Ensrud, JD; Jan Frederik Geiner, FD.

Til stede fra Forskningsrådet:
Hilde Erlandsen, Vidar Skagestad, Petter Helgesen (sak 20.1/21), André Fossen
Mlonyeni, Aase M. Hundere, Jacob E. Wang, Helge Rynning, Trine Paus.

Sak PSTEKNO 15/21 Godkjenning av sakslisten

Saksdokument: Sakliste.

Styret hadde ingen kommentarer til sakslisten.

Vedtak: *Sakslisten godkjennes.*

Sak PSTEKNO 16/21 Endring av vedtak og referat til godkjenning/orientering

Saksdokument: Saksfremlegg med tre vedlegg: 1. Utkast til referat fra møte PSTEKNO 1/2021. 2. Godkjent referat fra sirkulasjonssak PSTEKNO 13/21. 3. Godkjent referat fra sirkulasjonssak PSTEKNO 14/21.

Styret var i saken bedt om å godkjenne utkast til referat fra møte 1/2021 med nytt forslag til vedtak i sak 06/21 Ekstern dialog. Styret var også bedt om å ta to styreleder-godkjente referat til etterretning.

Styret støttet forslaget til nytt vedtak i sak 06/21 og hadde ellers ingen kommentarer til referat fra møte 1/2021.

Vedtak: 1. *Vedtak i sak PSTEKNO 06/21 endres til «Porteføljestyret mener det er behov for en god plan for ekstern dialog og oppfordrer administrasjonen til å videreutvikle planen i tråd med styrets innspill.».*

2. *Referat fra møte PSTEKNO 1/2021 godkjennes.*
3. *Referat fra sirkulasjonssakene PSTEKNO 13/21 og 14/21 tas til etterretning.*

Sak PSTEKNO 17/21 Spørsmål om habilitet

Saksdokument: Saksfremlegg som redegjør for prinsippene for habilitetsvurdering.

Styret fant ingen habilitetsutfordringer i møtets vedtakssaker.

Vedtak: *Ingen inhabilitet meldt.*

Sak PSTEKNO 18/21 Orienteringer

Sammen med administrasjonen orienterte styreleder fra det årlige fellesmøtet mellom Forskningsrådets styre og porteføljestyrelederene som ble avholdt 17. mars. Hovedsaker i møtet, i tillegg til en orientering om Styrets arbeid, var utveksling av erfaringer fra porteføljestyrearbeidet og Forskningsrådets innspill til revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP). Styrenes arbeid med portefølje- og investeringsplaner ble kommentert og flere uttrykte behov for samspill på tvers av porteføljene. Også ulike sider ved søknads- og bevilgningsprosessene ble påpekt og kommentert, herunder bruken av relevanskriteriet. Fellesmøtet diskuterte også Forskningsrådets LTP-innspill og uttrykte store forventninger til dette. Styreleder framhevet at momentene som kom fram i diskusjonen ikke er uforenlige med det PSTEKNO har diskutert og vært opptatt av.

Administrasjonen orienterte kort om neste porteføljestyremøte, som er satt opp som et lunsj-til-lunsj-møte fra 17. til 18. juni. Forskningsrådet har booket eksterne lokaler slik at møtet kan avholdes fysisk hvis dette lar seg gjennomføre. Det er mange viktige saker på agendaen, blant annet bevilgnings saker, LTP, porteføljeplan, investeringsplan m.m.

Administrasjonen informerte om status for første pulje søknader om innovasjonsprosjekt i næringslivet (IPN) i 2021. Medio april forelå det 260 søknader, som er en betydelig økning fra i fjor. Totalt er det søkt om 1 mrd. kroner mer enn samlet IPN-budsjett for 2021, som er på 1,3 mrd. kroner. Sju av søknadene har angitt teknologikonvergens som mest relevante temaområde, mens åtte har angitt det som delvis relevant. En første screening av søknadene antyder at noen kanskje vil være mer relevante for finansiering fra andre budsjettformål. Styret understreket at det er problematisk om mesteparten av de tilgjengelige midlene blir bevilget allerede i første pulje ettersom søkerne har forventninger om løpende søknadsfrist. For å unngå dette, bør innstillingen ta høyde for de to resterende puljene.

Vedtak: *Styret tar orienteringene til etterretning og ber administrasjonen ta med seg innspillene i møtet knyttet til puljevis fordeling av bevilgningene til innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN).*

Sak PSTEKNO 19/21 Konvergenssatsingen – status og prosess

Saksdokument: Saksfremlegg med ett vedlegg: 1. Utkast til utlysningstekster.

Administrasjonen orienterte om at Forskningsrådets ledelse har gitt klarsignal til å gjennomføre en egen utlysning av midler til konvergenssatsingen. Ettersom satsingen etableres i nært samspill med porteføljestyret, ønsket administrasjonen å teste ut om utkastene til utlysningstekst (faglig/tematisk del) var forståelige og fant gjenklang i styret. Tekstene ble derfor lagt fram og styret fikk anledning til å gi tilbakemelding på et overordnet nivå.

Styret anså utlysningstekstene som forståelige og mente at de fanget opp styrets tidligere diskusjoner på en god måte. Styret framhevet at det for utlysningen av midler til forskerprosjekter er viktig å være tydelig på om det faktisk forventes av søknadene at de skal rettes inn mot konkrete bærekraftutfordringer og omtale hvordan RRI-tematikk skal håndteres. Styret var noe tvilende til om det er rimelig å forvente at forskerprosjekter finansiert gjennom utlysningen skal ha en målsetting om å komme fram til teknologi som er klar til å testes ut eksperimentelt. Styret ønsket også en mer utdypende tekst om risiko i prosjektene.

Vedtak: *Styret tar saken til orientering og administrasjonen tar styrets innspill med seg i det videre arbeidet.*

Sak PSTEKNO 20/21 Bevilgningsaker

Sak PSTEKNO 20.1/21 Forskerprosjekt – videreutvikling av søknadsbehandlingen

Saksdokument: Saksfremlegg om videreutvikling av søknadsbehandlingen av forskerprosjekter.

Administrasjonen ga en presentasjon av Forskningsrådets prosess for søknadsbehandling av forskerprosjekter og redegjorde for mediadebatten og de innspill som er kommet til prosessen gjennom et avholdt rundebordsmøte med FoU-sektoren og dialog med porteføljestyrene. Det ble også orientert om planer for søknadsbehandlingen i 2021 og fremover.

Styret presiserte viktigheten av transparens i søknadsbehandlingen og at det gis relevante tilbakemeldinger til søker, som særlig reflekterer ekspertenes kritikk av søknaden. Styret understreket at vurdering av kvalitet er avhengig av kontekst og anbefaler Forskningsrådet å gjeninnføre at ekspertene ser utlysningsteksten. Den lave innvilgelsesprosenten betyr at mange svært gode søknader ikke bevilges. Dette er en utfordring som man ikke kan "bevilge seg ut av". Det kan eventuelt innføres tiltak for å redusere antall søknader, for eksempel ulike typer av karantene. Styret mente også det bør vurderes å innføre tiltak som kan differensiere rammen for søkt beløp, for eksempel basert på en "nøkkel" som tar høyde for dyrere prosjekter når det utføres eksperimentelt arbeid. Styret ga uttrykk for at relevansvurderingen med fordel kan gis med en mindre findelt skala og at den også bør inkludere en vurdering av søknadens faglige relevans som reflekterer ekspertenes vurdering. Styret diskuterte sin egen rolle og det kom frem synspunkter om at medlemmenes faglige kompetanse i større grad kan utnyttes. Samtidig ble det understreket at det er viktig å holde på rolledelingen mellom ekspertene som deltar i evalueringen av søknadene og styret som strategisk og besluttsende organ.

Vedtak: *Styret tar orienteringen til etterretning.*

Sak PSTEKNO 20.2/21 Søknadsbehandling av forskerprosjekter, kompetanse- og samarbeidsprosjekter og innovasjonsprosjekter i næringslivet

Saksdokument: Saksfremlegg om søknadsbehandlingen våren 2021.

Årets bevilgninger til forskerprosjekter, kompetanse- og samarbeidsprosjekter og innovasjonsprosjekter i næringslivet skal besluttes av porteføljestyrene i juni. Porteføljestyret ble orientert om søknadsprosessene og var også bedt om å vedta terskelverdier for *en bloc* avslag.

Styret hadde ingen innvendinger til foreslåtte terskelverdier. Det ble stilt spørsmål ved bakgrunn for tematiske prioriteringer i utlysning av Forskerprosjekter (NANO2021) og hvordan RRI blir relevansvurdert i samarbeidsprosjekter (BIOTEK2021). Administrasjonen klargjorde at prioriteringene er forankret i porteføljeplanen og at det er ekspertpanel som vil vurdere RRI-relevans. Styret mente det i fremtiden kan være nyttig å avklare rangeringskriterier på forhånd for å minimalisere antall prosjekter i gråsonen.

Vedtak:

1. *Styret tar orienteringen om prosessene for søknadsbehandling våren 2021 til etterretning.*
2. *Styret vedtar følgende terskelverdier for avslag en bloc i de bevilgningssakene som skal behandles i styremøtet i juni:*
 - *Forskerprosjekter med bevilgning fra NANO2021: Søknader med karakter 5 og lavere i samlet vurdering fra ekspertpanel avslås en bloc.*
 - *Samarbeidsprosjekter med bevilgning fra BIOTEK2021: Søknader med gjennomsnittskarakter 4 og lavere fra ekspertpanel avslås en bloc.*
 - *Innovasjonsprosjekter i næringslivet med bevilgning fra NANO2021 og TEKNOLOGIKONVERGENS: Søknader med gjennomsnittskarakter 4 og lavere fra ekspertpanel avslås en bloc*

Sak PSTEKNO 20.3/21 Oversikt over foretatt bevilgninger

Saksdokument: Saksfremlegg med oversikt over bevilgningsvedtak på porteføljestyrets ansvarsområde som er foretatt av andre enn styret selv.

Administrasjonen orienterte kort om bevilgninger innenfor styrets ansvarsområde som er foretatt i etterkant av møte 1/2021.

Vedtak:

Styret tar rapporteringen til etterretning.

Sak PSTEKNO 21/21 Revidering av porteføljeplan – status, prosess og retning

Saksdokument: Saksfremlegg med ett vedlegg: 1. Porteføljestyrets høringsinnspill til strategien. Saksfremlegget viser også til styrets LTP-innspill i vedlegg 1 til sak 16/21

Administrasjonen orienterte om at KDs frist for innspill til revidert LTP er fremskyndet med halvannen måned til 10. september. Dette betyr at

porteføljestyret kun får én mulighet til å kommentere på et helhetlig utkast til LTP-innspill fra Forskningsrådet, og det blir i møtet i juni. Selve prosessen for porteføljeplanen påvirkes ikke av dette, men innholdsmessig bør det være god korrelasjon mellom planen og LTP-innspillet, noe som påvirker porteføljestyrets diskusjoner.

Videre redegjorde administrasjonen for valg av form og avgrensinger i den kommende gjennomføringen av dialogmøtet mellom Forskningsrådet og eksterne interessenter. Tids- og ressursrammer innebærer begrensinger på hva som er praktisk gjennomførbart, noe som igjen betyr at dialogmøtet vil avholdes som et mer tradisjonelt rundebordsmøte med sentrale interessenter, og at ambisjonen om et mer ambisiøst og inkluderende møte legges til side i denne omgang. Styret hadde forståelse for dette og oppfordret administrasjonen til å invitere til konsise innspill, også fra aktører som ikke tar del i rundebordsmøtet. Til møtet, som skal avholdes 11. mai, blir det invitert ca. 30 ledere i UHI-sektoren sammen med organisasjoner for næringsliv og offentlig sektor. Møtet blir streamet. Etter møtet åpnes det for innspill fram mot 1. juni, i tide til diskusjonene i neste styremøte.

Styret var i saken også invitert til å gi sine første innspill til retning for revidert porteføljeplan, men ønsket å vente med dette til innspillsprosessen er gjennomført. Styret diskuterte hvordan best tilrettelegge for en god styrediskusjon i juni og flere tok til ordet for å ta utgangspunkt i prinsipielle problemstillinger som for eksempel anvendelsesnøytralitet vs prioriteringer, langsiktighet vs kortsiktig resultathøsting og tydeliggjøring av ambisjonsnivå innenfor bærekraft, samarbeid og internasjonalisering. Som forberedelse til møtet bør det også defineres nærmere hva som skal diskuteres under de overordnede problemstillingene.

Vedtak: *Styret slutter seg til fremlagt plan for videre prosess og styrets innspill i møtet tas med inn i arbeidet med revidert porteføljeplan.*

Sak PSTEKNO 22/21 Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt.

Sak PSTEKNO 23/21 Godkjenning av vedtaksprotokoll

Forslag til vedtaksprotokoll ble gjennomgått og justert i møtet.

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*

Sak PSTEKNO 24/21 Åpen refleksjon og evaluering av møtet

Styret mente det hadde vært et fint møte med gode innspill, og roste administrasjonen for saksfremlegg og presentasjoner. Styreleder understreket at styret trenger hjelp fra administrasjonen for å kunne ta strategiske diskusjoner.

Sak PSTEKNO 25/21 Styrets eget møte

Ikke gjennomført.